

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle kokonaisvaltaisesta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välillä tehdyn puitesopimuksen hyväksymiseksi sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä kesäkuuta 2014 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle kokonaisvaltaisesta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välillä tehdyn puitesopimuksen hyväksymiseksi sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuulu-

vien määräysten voimaansaattamisesta (HE 68/2014 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- yksikön päällikkö Sami Leino, lähetystöneuvos Elina Poikonen ja hallinnollinen ulkoasiainsihteerin Marita Meranto, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi kokonaisvaltaisesta kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välillä kesäkuussa 2012 tehdyn puitesopimuksen sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Vietnamin sosialistisen tasavallan kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus on luonteeltaan sekasopimus, joka sisältää sekä jäsenvaltioiden että Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Sopimus on ensimmäinen Vietnamin kanssa tehtävä kahdensivulinen sopimus, jolla korvataan Euroopan yhteisön ja sen

jäsenvaltioiden sekä Kaakkois-Aasian maiden välinen yhteistyösopimus vuodelta 1980, joka laajennettiin koskemaan Vietnamia vuonna 1999.

Sopimus on laaja-alainen yhteistyösopimus, joka sisältää määräykset poliittisen, taloudellisen ja sektorikohtaisen yhteistyön sekä vuoropuhelun muodoista. Sopimuksessa sovitaan yhteistyöstä muun muassa ympäristön ja ilmastonmuutoksen, energian, tieteen ja teknologian sekä meri- ja lentoliikenteen aloilla. Sopimus sisältää Euroopan unionin ulkopoliittikan kannalta keskeisiä sitovia oikeudellisia velvoitteita, muun muassa määräyksiä ihmisoikeuksista, asetus-

ta, terrorismin torjunnasta, kansainvälisestä rikostuomioistuimesta, muuttoliikkeestä ja verotuksesta. Sopimus sisältää kehitysyhteistyöosion sekä kaupallista yhteistyötä koskevan osion.

Sopimus on tarkoitettu tulemaan voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päi-

vänä, jona jälkimmäinen sopimuspuoli on ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle sopimuksen hyväksymistä koskevien oikeudellisten menettelyjen loppuunsaattamisesta. Lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Käsiteltävänä olevan puitesopimuksen keskeisenä tavoitteena on laaja-alaisen kumppanuuden vahvistaminen. Sopimus ei ole kauppasopimus, mutta sisältää myös kaupallista yhteistyötä koskevia määräyksiä. EU:n näkökulmasta tärkeimpiä sopimuksen osa-alueita ovat muun muassa turvallisuus, sisäasiat, ihmisoikeudet ja siirtolaisuus. Sopimuksen tavoitteena on yhteistyön kehittäminen erilaisissa poliittisissa sekä sosiaali- ja talouskysymyksissä ja EU:n ja Vietnamin välisen yhteistyön tiivistäminen niin alueellisissa kuin kansainvälisissäkin yhteyksissä. Sopimus sisältää poliittiset standardilausekkeet, jotka koskevat ihmisoikeuksia, joukkotuhousoseiden vähentämistä, pienaseita ja kevyitä aseita, kansainvälistä rikostuomioistuinta ja terrorismin torjuntaa.

Euroopan unionin ja Vietnamin välillä käydään parhaillaan vapaakauppaneuvotteluja, joiden osalta valiokunta on viitannut lausunsaan UaVX 5/2014 vp EU:n kauppapolitiikan tavoitteisiin ja merkitykseen liittyviin lausuntoihinsa (UaVL 1/2014 vp ja UaVL 2/2014 vp) ja pitää sopimusneuvottelujen nopeata etenemistä tärkeänä. Valiokunta korostaa, että neuvottelujen kuluessa tulee pyrkiä aktiivisesti edistämään kestävää kehitystä sekä kansainvälisten ihmisoikeuksien, ml. työelämän oikeudet, vahvistamista.

Ulkoasiainvaliokunta on korostanut Aasian poliittisen ja taloudellisen merkityksen vahvistumista ja pitää tärkeänä, että EU vahvistaa kumppanuuksia alueen maiden kanssa. EU on Vietnamille merkittävä kauppakumppani viime vuosina erityisesti viennin kohdealueena. Viet-

namin vienti EU:n alueelle on viime vuosina ollut noin 15,8 mrd. euroa. EU:n vienti Vietnamiin on hieman vähäisempää, mutta se on kuitenkin suurin ei-aasialainen tuontialue. Suomen ja Vietnamin kauppa on ollut viime vuosina maltillisessa nousussa. Kauppa on ollut tavallisesti Suomelle alijäämäistä: kahdenvälisen kaupan arvo vuonna 2012 oli 213 miljoonaa euroa, josta Suomen viennin arvo oli 74 miljoonaa euroa.

Ulkoasiainvaliokunta pitää tärkeänä poliittisen vuoropuhelun määrätietoista toteuttamista ja sopimuksen eri lausekkeiden toimeenpanon käytännön seuranta. Valiokunta piti lausunnossaan UaVX 5/2010 vp tärkeänä ihmisoikeuksia ja joukkotuhousoseita koskevien lausekkeiden saamista sopimuksen olennaiseksi osaksi. Ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion kunnioittaminen sekä joukkotuhousoseiden ja niiden kantolaitteiden leviämisen estäminen on määritelty sopimuksen olennaisiksi osiksi. Sopimuspuoli voi yksipuolisesti keskeyttää sopimuksen soveltamisen silloin, kun jotain sopimuksen olennaista osaa ei noudateta. Valiokunta toteaa tässä yhteydessä yleisemminkin, että eri lausekkeiden — kuten ihmisoikeuksien kunnioittaminen, terrorismin torjuminen ja joukkotuhousoseiden leviämisen estäminen — kirjaaminen kaikkiin unionin sopimuksiin ja niiden toimeenpano käytännössä vaatii johdonmukaista seuranta, jotta unionin politiikan uskottavuus säilyy.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun sopimuksen siltä

osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan ja

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 21 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Timo Soini /ps	Johannes Koskinen /sd
vpj.	Pertti Salolainen /kok	Annika Lapintie /vas
jäs.	Jörn Donner /r	Maria Lohela /ps
	Timo Heinonen /kok	Tom Packalén /ps
	Ilkka Kanerva /kok	Juha Sipilä /kesk
	Ilkka Kantola /sd	Jutta Urpilainen /sd
	Saara Karhu /sd	vjäs. Pia Kauma /kok.
	Katri Komi /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Svinhufvud.